หลักสัมพันธ์

บทคุณ

๑. แปลว่า **ผู้, มี, อัน** เรียกว่า **วิเสสน**

๒. แปลว่า **เป็น** หน้าธาตุ **ว่ามี, ว่าเป็น** หรือ **ชนฺ** ธาตุ เรียกว่า **วิกติกตฺตา**

๓. แปลว่า **ให้เป็น** หน้า **กรฺ** ธาตุ หรือ **กัมมวาจก** เรียกว่า **วิกติกมฺม**

ปฐมาวิภัตติใช้ในอรรถ ๖ อย่าง

๑. เป็นประธานในประโยคที่ไม่มีกิริยาคุมพากย์ เรียกว่า **ลิงฺคตฺถ**

๒. เป็นประธานในประโยคกัตตุวาจก เรียกว่า **สยกตฺตา**

๓. เป็นประธานในประโยคเหตุกัตตุวาจก เรียกว่า **เหตุกตฺตา**

๔. เป็นประธานในประโยคกัมมวาจก หรือเหตุกัมมวาจก เรียกว่า **วุตฺตกมฺม**

๕. เป็นประธานในประโยคกิริยาปธานนัย [**ตฺวา** ปัจจัยคุมพากย์] เรียกว่า **ปกติกตฺตา**

๖. เป็นประธานในประโยคเปรียบเทียบ ควบด้วย **วิย** หรือ **อิว** ศัพท์ เรียกว่า **อุปมาลิงฺคตฺถ**

ทุติยาวิภัตติใช้ในอรรถ ๖ อย่าง [เข้ากับกิริยาอย่างเดียว]

๑. แปลว่า **ซึ่ง** เป็นที่ให้ทำคือ **กรรม** เรียกว่า **อวุตฺตกมฺม**

๒. แปลว่า **สู่** เป็นที่ไปถึง เรียกว่า **สมฺปาปุณิยกมฺม**

๓. แปลว่า **ยัง** เป็นที่ใช้ให้ทำ คือ ผู้ถูกใช้ เรียกว่า **การิตกมฺม**

๔. แปลว่า **สิ้น, ตลอด** เป็นที่ลุล่วง เรียกว่า **อจฺจนฺตสโยค**

๕. แปลว่า **กะ, เฉพาะ** เป็นที่รับรู้ เรียกว่า **อกถิตกมฺม**

๖. แปลไม่ออกสำเนียงอายตนิบาต เป็นวิเสสนของกิริยา เรียกว่า **กิริยาวิเสสน**

ตติยาวิภัตติใช้ในอรรถ ๖ อย่าง [เข้ากับนามบ้าง กิริยาบ้าง อัพยยศัพท์บ้าง]

๑. แปลว่า **ด้วย** เป็นวัตถุเครื่องทำ เรียกว่า **กรณ**

๒. แปลว่า **โดย, ตาม, ข้าง** เป็นทางเครื่องแปลก เรียกว่า **ตติยาวิเสสน**

๓. แปลว่า **อัน** เป็นที่ใช้ให้ผู้อื่นทำ คือ ผู้ใช้ เรียกว่า **อนภิหิตกตฺตา**

๔. แปลว่า **เพราะ** เป็นเหตุ เรียกว่า **เหตุ**

๕. แปลว่า **มี, ด้วยทั้ง** เป็นอาการ เรียกว่า **อิตฺถมฺภูต**

๖. แปลว่า **กับ, ด้วย** เข้ากับ **สห** หรือ **สทฺธึ** ศัพท์ เป็นเครื่องประกอบ เรียกว่า **สหตฺถตติยา**

จตุตถีวิภัตติเข้ากับกิริยาอย่างเดียว

๑. แปลว่า **แก่** เป็นที่มอบให้
๒. แปลว่า **เพื่อ** เป็นที่ส่งไป
๓. แปลว่า **ต่อ** เป็นที่ประทุษร้าย

} เรียกว่า **สมฺปทาน**

ปัญจมีวิภัตติเข้ากับกิริยา

๑. แปลว่า **แต่, จาก** เป็นแดนออกไป } เรียกว่า
๒. แปลว่า **กว่า** เป็นแดนเปรียบเทียบ } **อปาทาน**
๓. แปลว่า **เหตุ, เพราะ** เป็นเหตุ เรียกว่า **เหตุ**

ฉัฏฐีวิภัตติใช้ในอรรถ ๖ อย่าง เข้ากับนามและกิริยานาม

๑. แปลว่า **แห่ง, ของ** เรียกว่า **สามีสมฺพนฺธ**
๒. แปลว่า **แห่ง** เข้ากับภาวศัพท์ และความมี, ความเป็น เรียกว่า **ภาวาทิสมฺพนฺธ**
๓. แปลว่า **แห่ง** เนื่องในหมู่ เรียกว่า **สมูหสมฺพนฺธ**
๔. แปลว่า **แห่ง...หนา** เป็นที่รวมกันอยู่ เรียกว่า **นิทฺธารณ** [มี นิทฺธารณีย รับ]
๕. แปลว่า **เมื่อ** ในประโยคอนาทร เรียกว่า **อนาทร** [มี อนาทรกิริยา รับ]
๖. แปลว่า **ซึ่ง** เป็นกรรมในบทที่เป็นนามกิตก์ เรียกว่า **ฉฏฺฐีกมฺม**

สัตตมีวิภัตติใช้ในอรรถ ๑๒ อย่าง เข้ากับนามและกิริยา

๑. แปลว่า **ใน** เป็นที่กำบัง หรือ เป็นที่ปกปิด เรียกว่า **ปฏิจฺฉนฺนาธาร**
๒. แปลว่า **ใน** เป็นที่ซึมซาบ หรือรวมกันอยู่ เรียกว่า **พฺยาปิกาธาร**
๓. แปลว่า **ใน** เป็นที่อาศัยอยู่ เรียกว่า **วิสยาธาร**
๔. แปลว่า **ใน** เข้ากับกิริยา ไม่ลงอรรถไหน [มาตรฐาน] เรียกว่า **อาธาร**
๕. แปลว่า **ใน** เข้ากับนาม ไม่ลงอรรถไหน เรียกว่า **ภินฺนาธาร**
๖. แปลว่า **ใน, ณ** กาลเวลา เรียกว่า **กาลสตฺตมี**
๗. แปลว่า **ในเพราะ** เป็นเครื่องหมาย หรือเหตุ เรียกว่า **นิมิตฺตสตฺตมี**
๘. แปลว่า **ใน..หนา** เรียกว่า **นิทฺธารณ** [มี นิทฺธารณีย รับ]

๙. แปลว่า **ครั้นเมื่อ** เป็นประธานในประโยค ลักขณะ เรียกว่า **ลกฺขณ** หรือ **ลกฺขณวนฺต** [มี ลกฺขณกิริยา รับ]

๑๐. แปลว่า **เหนือ, บน, ที่** เป็นที่รองรับไว้ เรียกว่า **อุปสิเลสิกาธาร**

๑๑. แปลว่า **ใกล้, ณ** เป็นที่ใกล้เคียง เรียกว่า **สมีปาธาร**

๑๒. แปลว่า **อันว่า** [อ.] ลงในอรรถปฐมาวิภัตติ เป็นประธาน เรียกว่า **สตฺตมีปจฺจตฺต**

ประธานพิเศษไม่แจกวิภัตตินาม

๑. **ตถา** อ.เหมือนอย่างนั้น เรียกว่า **ลิงฺคตฺถ**

๒. **เอวํ** อ.อย่างนั้น เรียกว่า **สจฺจวาจกลิงฺคตฺถ**

๓. **อลํ** อ.อย่าเลย, อ.พอละ เรียกว่า **ปฏิเสธลิงฺคตฺถ, ลิงฺคตฺถ**

๔. **อชฺช** อ.วันนี้ เรียกว่า **สตฺตมีปจฺจตฺต**

๕. **อิทานิ** อ.บัดนี้, อ.กาลนี้ เรียกว่า **สตฺตมีปจฺจตฺต**

๖. **ตุ** ปัจจัย ใช้เป็นประธาน เช่น **กเถตุ** อ.การกล่าว เรียกว่า **ตุมตฺถกตฺตา**

๗. **กิมงฺคํ ปน** ก็ อ.องค์อะไรเป็นเหตุเล่า **กิมงฺคํ** เรียกว่า **ลิงฺคตฺถ**
ปน ศัพท์ **ปุจฺฉนตฺถ**

๘. **สาธุ** อ.ดีละ เรียกว่า **ลิงฺคตฺถ**

กิริยาคุมพากย์ และกิริยาในระหว่าง

๑. กิริยาอาขยาต เรียกว่า **อาขฺยาตบท**

๒. กิริยากิตก์ คือ **ต, อนีย, ตพฺพ** ปัจจัย ใช้เป็นกิริยาคุมพากย์ เรียกว่า **กิตบท, กิตฺตบท**

๓. **ต, อนีย, ตพฺพ** เป็นวิเสสนของนาม เรียกว่า **วิเสสน**

๔. **ต, อนีย, ตพฺพ** อยู่หน้าธาตุ **ว่ามี, ว่าเป็น** หรือ **ชนฺ** ธาตุ เรียกว่า **วิกติกตฺตา**

๕. **ต, อนีย, ตพฺพ** อยู่หน้า **กรฺ** ธาตุ หรือกัมมวาจก เรียกว่า **วิกติกมฺม**

๖. **อนฺต, มาน** เป็นกิริยาในระหว่างประกอบด้วยปฐมาวิภัตติ อยู่หลังตัวประธาน สัมพันธ์เข้ากับตัวประธาน เรียกว่า **อพฺภนฺตรกิริยา**

๗. **อนฺต, มาน** เป็นกิริยาในระหว่าง อยู่หน้าประธาน หรือประกอบด้วยวิภัตติอื่นจากปฐมาวิภัตติจะอยู่หน้าหรือหลังก็ตาม เรียกว่า **วิเสสน**

๘. **อนฺต, มาน**ประกอบด้วยสัตตมีวิภัตติเป็นกิริยารับรอง **ลกฺขณ** เรียก **ลกฺขณกิริยา** หรือ **ลกฺขณวนฺตกิริยา**

๙. **อนฺต, มาน** ประกอบด้วยฉัฏฐีวิภัตติเป็นกิริยารับรอง **อนาทร** เรียกว่า **อนาทรกิริยา**

ตูน, ตฺวา, ตฺวาน ปัจจัย

๑. ตูนาทิปัจจัย แปลว่า **แล้ว** แปลตามลำดับกิริยา เรียกว่า **ปุพฺพกาลกิริยา**

๒. ตูนาทิปัจจัย แปลไม่ออกสำเนียงปัจจัย ตามลำดับกิริยา เรียกว่า **สมานกาลกิริยา**

๓. ตูนาทิปัจจัย แปลว่า **แล้ว** แปลหลังกิริยาคุมพากย์ เรียกว่า **อปรกาลกิริยา**

๔. ตูนาทิปัจจัย แปลว่า **เพราะ** แปลหลังกิริยาคุมพากย์ เรียกว่า **เหตุกาลกิริยา** หรือ **เหตุ**

๕. ตูนาทิปัจจัย แปลไม่ออกสำเนียงปัจจัยหลังกิริยา เรียกว่า **กิริยาวิเสสน**

๖. ตูนาทิปัจจัย แปลว่า **ครั้น...แล้ว** แปลก่อนกิริยาอื่นถัดกิริยาคุมพากย์ประโยคหน้า เรียกว่า **ปริโยสานกาลกิริยา**

๗. ตูนาทิปัจจัย แปลไม่ออกสำเนียงปัจจัยหลังนาม เรียกว่า **วิเสสน**

อิติ ศัพท์เรียกชื่อสัมพันธ์ได้ ๙ อย่าง

๑. แปลว่า **ว่า...ดังนี้** อมความไว้เต็มที่เข้ากับกิริยา เรียกว่า **อาการ**

๒. แปลว่า **ว่า...ดังนี้** อมความไว้เต็มที่เข้ากับนาม

เรียกว่า **สรูป**

๓. แปลว่า **มีว่า...ดังนี้เป็นต้น** อมความไว้บางส่วนเข้ากับนาม เรียกว่า **อาทฺยตฺถ**

๔. แปลว่า **ชื่อว่า** ใช้บอกชื่อ เข้ากับกิริยาศัพท์ภายใน อิติ เรียกว่า **สญฺญาโชตก**

๕. แปลว่า **เพราะเหตุนี้** วางไว้เป็นตัวอย่างไม่เข้าสัมพันธ์ เรียกว่า **นิทสฺสน**

๖. แปลว่า **เพราะเหตุนั้น** ในรูปวิเคราะห์ไม่เข้าสัมพันธ์ เรียกว่า **เหตฺวตฺถ**

๗. แปลว่า **ด้วยประการดังนี้** สรุปเนื้อความไม่เข้าสัมพันธ์ เรียกว่า **ปการตฺถ**

๘. แปลว่า **คือ** อมความข้างในแต่สัมพันธ์เข้าข้างนอก เรียกว่า **สรูป**

๙. แปลว่า **แล, ดังนี้แล** เมื่อจบเรื่อง ถ้ามี **อิติ** ศัพท์ๆ เดียว เรียกว่า **สมาปนฺน**
ถ้ามี **อิติ** ๒ ศัพท์
เรียกว่า **สมาปนฺน, ปริสมาปนฺน**

ประมวลชื่อสัมพันธ์นิบาตหมวดต่างๆ

๑. นิบาตบอกอาลปน เรียกว่า **อาลปน**

๒. นิบาตบอกกาล เรียกว่า **กาลสตฺตมี**

๓. นิบาตบอกที่ เรียกว่า **อาธาร**

๔. นิบาตบอกปริจเฉท เรียกว่า **ปริจฺเฉทนตฺถ**

๕. นิบาตบอกความถาม เรียกว่า **ปุจฺฉนตฺถ**

๖. นิบาตบอกความรับ เรียกว่า **สมฺปฏิจฺฉนตฺถ**

๗. นิบาตบอกความเตือน เรียกว่า **อุยฺโยชนตฺถ**

๘. นิบาตบอกความได้ยินเล่าลือ
เรียกว่า **อนุสฺสวนตฺถ**

๙. นิบาตบอกประการ เรียกว่า **ปการตฺถ**

๑๐. นิบาตบอกอย่างอื่นแปลผิดจากปกติเดิมหลังกิริยา เรียกว่า **กิริยาวิเสสน**

นิบาต หิ, จ, ปน, ตุ

๑. แปลว่า **ก็, แล, ก็แล** เริ่มต้นข้อความ เรียกว่า **วากฺยารมฺภ** หรือ **วากฺยารมฺภโชตก**

๒. แปลว่า **อนึ่ง** กล่าวอีกนัยหนึ่ง เรียกว่า **สมฺปิณฺฑนตฺถ**

๓. แปลว่า **ถึงอย่างนั้น** อยู่หลัง **กิญฺจาปิ** หรือ **กามํ** เรียกว่า **อรุจิสูจนตฺถ**

๔. แปลว่า **เหมือนอย่างว่า** อยู่หลัง **ยถา** เรียกว่า **ตปฺปาฏิกรณโชตก**

๕. แปลว่า **ฝ่ายว่า, ส่วนว่า** กล่าวแย้งต่างประธานกัน เรียกว่า **ปกฺขนฺตรโชตก**

๖. แปลว่า **แต่ว่า** กล่าวแย้ง ตัวประธานเดียวกัน เรียกว่า **วิเสสโชตก**

๗. แปลว่า **เพราะว่า, เหตุว่า** แสดงผลยืดยาว เรียกว่า **เหตุโชตก**

๘. แปลว่า **ด้วยว่า** แสดงผลโดยย่อ เรียกว่า **ผลโชตก**

๙. แปลว่า **จริงอยู่, แท้จริง** กล่าวรับรองความจริง เรียกว่า **ทฬฺหีกรณโชตก**

๑๐. แปลว่า **อัน** ตอนต้นปฏิเสธ ตอนหลังอนุโลม เรียกว่า **อนฺวยโชตก**

๑๑. แปลว่า **อัน** ตอนหลังกึ่งปฏิเสธตอนต้นอนุโลม เรียกว่า **พฺยาติเรกโชตก**

นิบาต ๒๐ ตัวนี้ สัมพันธ์ว่า กิริยาวิเสสน

๑. อทฺธา	แน่แท้	๒. อวสฺสํ	แน่แท้
๓. นูน	แน่	๔. นานา	ต่างๆ
๕. ปฏฺฐาย	จำเดิม	๖. ปภูติ	จำเดิม
๗. ปุน	อีก	๘. ปุนปฺปุนํ	บ่อยๆ
๙. ภิยฺโย	ยิ่ง	๑๐. ภิยฺโยโส	โดยยิ่ง
๑๑. อาวี	แจ้ง	๑๒. กุวจิ	บ้าง
๑๓. มิจฺฉา	ผิด	๑๔. มุธา	เปล่า
๑๕. มุสา	เท็จ	๑๖. สกึ	คราวเดียว

๑๗. สตกฺขตฺตุ ร้อยคราว ๑๘. สณิกํ ค่อยๆ
๑๙. สยํ เอง ๒๐. สามํ เอง

ชื่อสัมพันธ์นิบาตเบ็ดเตล็ด

หิ ดังจะกล่าวโดยพิสดาร เรียกว่า **วิตฺถารโชตก**
ดังจะกล่าวโดยย่อ เรียกว่า **สงฺเขปโชตก**

จ ด้วย [ควบพากย์] เรียกว่า **วากฺยสมุจฺจยตฺถ**
ด้วย [ควบบท] เรียกว่า **ปทสมุจฺจยตฺถ**

วา หรือ, หรือว่า [ควบพากย์]
เรียกว่า **วากฺยวิกปฺปตฺถ**
หรือ, หรือว่า [ควบบท] เรียกว่า **ปทวิกปฺปตฺถ**

วิย, อิว, เสยฺยถา, ยถา
ราวกะ, เพียงดัง, ฉันใด เรียกว่า **อุปมาโชตก**

ตถา, เอวํ
ฉันนั้น เรียกว่า **อุปเมยฺยโชตก**

น, โน, มา
ไม่, อย่า เรียกว่า **ปฏิเสธ**

ตถา, เอวํ, กถํ
ด้วยประการนั้น, ด้วยประการไร
เรียกว่า **ปการตฺถ**

ว, เอว, หิ
เทียว, นั่นเทียว, แล เรียกว่า **อวธารณ**

กิร, ขลุ, สุทํ
ได้ยินว่า, ทราบมาว่า เรียกว่า **อนุสฺสวนตฺถ**

เจ, ยทิ, สเจ, อถ, อปฺเปว นาม, ยนฺนูน
หากว่า, ผิว่า, ถ้าว่า, ชื่อแม้ไฉน, กระไรหนอ
เรียกว่า **ปริกปฺปตฺถ**

ปน, กึ, กถํ, กจฺจิ, นุ, นนุ, อุทาหุ, อาทู, เสยฺยถีทํ
ก็ [กิมงฺคํ] หรือ, อะไร, อย่างไร, แลหรือ,
หนอ, มิใช่หรือ, หรือว่า, อย่างไรนี้
เรียกว่า **ปุจฺฉนตฺถ**

อาม, อามนฺตา
เออ, ขอรับ, จ๊ะ เรียกว่า **สมฺปฏิจฺฉนตฺถ**

อิงฺฆ, ตคฺฆ, หนฺท

เชิญเถิด, เอาเถิด เรียกว่า **อุยฺโยชนตฺถ**

นุ, วต, สุ, โข, เว, หเว, โว

หนอ, สิ, แล, เว้ย, โว้ย อยู่ในคาถา เรียกว่า **ปทปูรณ**

อยู่นอกคาถา เรียกว่า **วจนาลงฺการ**

อญฺญทตฺถุ, กามํ, กามญฺจ, กิญฺจาปิ, ยทิปิ

โดยแท้, แม้หน่อยหนึ่ง, แม้โดยแท้ เรียกว่า **อนุคฺคหตฺถ**

จ, อโถ

อนึ่ง เรียกว่า **สมฺปิณฺฑนตฺถ**

อโห โอ, ตาย ฯลฯ [ดีใจ] เรียกว่า **อจฺฉริยตฺถ**

[เสียใจ] เรียกว่า **สำเวคตฺถ**

นีจํ, อุจฺจ

ต่ำ, สูง เรียกว่า **วิเสสน**

ปจฺฉา

ในภายหลัง เรียกว่า **กาลสตฺตมี**

สทฺธึ, สห

พร้อม, กับ เข้ากับนามเรียกว่า **ทพฺพสมวาย**

เข้ากับกิริยาเรียกว่า **กิริยาสมวาย**

ปน, จ, ตถาปิ, อถโข

ถึงอย่างนั้น, แม้ถึงอย่างนั้น, โดยแท้แล, โดยที่แท้ เรียกว่า **อรุจิสูจนตฺถ**

ปิ, อปิ

แม้, ถึงแม้ [เพ่งนาม, เข้ากับนาม] เรียกว่า **อเปกฺขตฺถ**

ปิ, อปิ

แม้, ถึงแม้ [ใช้ชม] เรียกว่า **สมฺภาวนตฺถ**

[ใช้ตำหนิ] เรียกว่า **ครหตฺถ**

อถวา, อปิจ

อีกอย่างหนึ่ง เรียกว่า **อปรนัย**

จ ปน

ก็แล [นิบาตใช้แปลรวมกันทุกๆ ประเภท แม้กลุ่มอื่น] เรียกว่า **นิปาตสมุห**

ชื่อสัมพันธ์เบ็ดเตล็ดพิเศษ

๑. **วา, อถวา, อปิจ** อีกอย่างหนึ่ง เรียกว่า **อปรนัย**

๒. **ปุนปฺปุนํ** บ่อยๆ เรียกว่า **ปุนปฺปุนตฺถ**

๓. **กึการณา** เพราะเหตุไร เรียกว่า **เหตุ**

๔. **อิติ ฌาปนเหตุกํ** มีอันให้รู้ว่า.....ดังนี้ เป็นเหตุ **อิติ** ศัพท์ เรียกว่า **สรูป** ใน **ฌาปน-ฌาปนเหตุกํ** เรียกว่า **กิริยาวิเสสน** [ในกริยาหลัง]

๕. **เอวํ** อย่างนี้ เรียกว่า **กิริยาวิเสสน**

๖. **ยาว** ก็ดี **อญฺญตฺร** ก็ดี [อยู่ตัวเดียว] เรียกว่า **กิริยาวิเสสน**

๗. **ยทิทํ** ก็ดี **เสยฺยถีทํ** ก็ดี เรียกว่า **ทสฺสนนิปาต**

๘. **สกฺกา** อาจ, **อลํ** ควร [ใช้เป็นกิริยา] เรียกว่า **กิริยาบทภาววาจก**

๙. **ตฺวา** ปัจจัยคุมพากย์ เรียกว่า **กิริยาปธานนัย**

๑๐. **ยญฺเจ เสยฺโย** [แปลรวมกัน] เรียกว่า **กิริยาวิเสสน**

๑๑. **ยํ** ใด [ที่ไม่ใช่วิเสสนะ อยู่และแปลตัวเดียว] เรียกว่า **กิริยาปรามาส**

๑๒. **ยสฺมา** เหตุใด เรียกว่า **กิริยาปรามาส**

๑๓. **หิ** เหตุใด เรียกว่า **กิริยาปรามาส**

๑๔. **ตุ** ปัจจัย เพื่ออัน เรียกว่า **ตุมตฺถสมฺปทาน**

๑๕. ชื่อว่า [เช่น ติสฺโส ชื่อว่า ติสสะ] เรียกว่า **สญฺญาวิเสสน**

๑๖. ชื่อว่า [นามศัพท์ เช่น อิมาย นาม] เรียกว่า **สญฺญาโชตก**

๑๗. ชื่อว่า [บทอธิบายอยู่หน้าตัวมีในคาถา] เรียกว่า **สญฺญา** [สญฺญี]

๑๘. คือว่า [บทอธิบายอยู่หลังตัวมีในคาถา] เรียกว่า **วิวริย** [วิวรณ]

๑๙. **มณฺเฌ** เห็นจะ เรียกว่า **สฺสยตฺถ**

๒๐. **สาธุ** ดังข้าพเจ้าขอโอกาส เรียกว่า **อายาจนตฺถ**

๒๑. **เตนหิ** ถ้าอย่างนั้น เรียกว่า **วิภตฺติปฏิรูปก**

๒๒. ว่าเป็น [เช่น พฺราหฺมณ ว่าเป็นพราหมณ์] เรียกว่า **สมฺภาวน**

๒๓. **คือ**[คุณนามที่มีวิภัตติและวจนะเสมอด้วยนาม] เรียกว่า **วิเสสลาภี**

๒๔. **คือ** [คุณนามที่มีวิภัตติและวจนะไม่เสมอด้วยนาม] เรียกว่า **สรูป**

๒๕. คุณนามเป็นวิเสสนะของนาม ที่ต่างลิงค์กัน เรียกว่า **วิเสสนลิงฺควิปลฺลาส**

๒๖. สัมพันธ์ผสม วิภัตตินามใดแปลด้วยสำเนียงอายตนิบาตของวิภัตติหมวดอื่น เมื่อเวลาสัมพันธ์ให้บอกชื่อหมวดวิภัตติไว้ข้างหน้า แล้วเติมสำเนียงวิภัตติที่แปลไว้ข้างหลัง เช่น
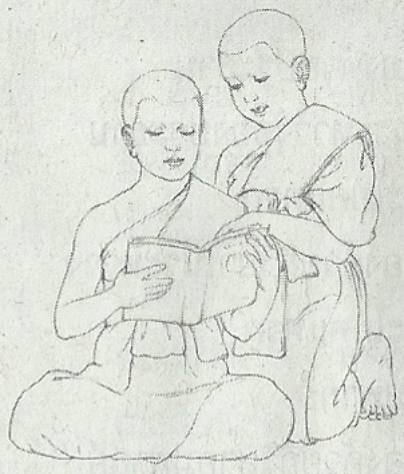
อิทฺธิมยรูปำ ทิฏฺฐกาลโต แปลว่า แต่กาลแห่งรูปอันสำเร็จแล้วด้วยฤทธิ์ อันตนเห็นแล้ว [ทุติยาวิภัตติ แปลเป็นฉัฏฐีวิภัตติ] **อิทฺธิมยรูปำ** สัมพันธ์ว่า **"ทุติยาสามีสมฺพนฺธ"** เป็นต้น ฯ